

О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов

КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ІДЕЇ ПІДГОТОВКИ
НАЦІОНАЛЬНОЇ ГУМАНІТАРНО-ТЕХНІЧНОЇ ЕЛІТИ

Для вищої школи України 2010 рік буде ознаменований видатною подією не тільки у її житті, а й у всій історії підготовки творчої науково-технічної інтелігенції і розвитку вітчизняної промисловості. Йдеться про 125-річчя від дня заснування Харківського практичного технологічного інституту (нині Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"), першого вищого технічного навчального закладу на теренах нашої країни. Його перший директор, видатний вчений у галузі механіки та опору матеріалів, талановитий організатор вищої освіти, 40-річний професор Віктор Львович Кирпичов пророче зазначав, що "Харківському технологічному інституту доведеться ще довго розширятися і розвиватися, і життя його буде рахуватися не десятиліттями, а століттями, число ж випущених інженерів – десятками і сотнями тисяч". І дійсно, вся історія розвитку нашого ушанованого університету стала яскравим підтвердженням цих слів.

Вчені та педагоги університету зробили величезний вклад у формування і розвиток науки і культури, техніки і економіки, насамперед промисловості, у формування і розвиток системи підготовки інженерних кадрів для України і всієї тодішньої Російської імперії, а згодом і Радянського Союзу. Фактично вони формували філософію інженерної освіти. Як підкреслює нинішній ректор університету професор Л.Л. Товажнянський, "тисячі його вчених і педагогів, сотні тисяч випускників стали активними учасниками і безпосередніми творцями науково-технічного і соціального прогресу, їхні творчі здобутки помітно збагатили вітчизняну і світову науку і техніку, технологію і промисловість, культуру і вищу освіту" [1, с. 4].

Ними створені широко відомі у світі наукові школи з турбіно- і тракторобудування, двигунів внутрішнього згоряння, обробки металів, технології зв'язаного азоту, динаміки і міцності машин, фізики металів і металознавства, технології кераміки, тепло- і масообміну, електротехніки і електромеханіки тощо, які успішно функціонують. Цілковито заслужену славу університету принесли такі вчені й педагоги, як лауреат Нобелівської премії академік Л.Д. Ландау, засновник фізичної хімії академік М.М. Бекетов, математик і механік зі світовим ім'ям академік О.М. Ляпунов, академіки Г.Ф. Проскура, П.П. Будников, А.К. Вальтер, К.Д. Синельников, С.С. Уразовський, А.П. Філіпов, В.І. Атрощенко, А.С. Бережний, А.М. Підгорний, Ю.М. Мацевитий. Блискучі результати у фундаментальних дослідженнях і практичних розробках, які уславили своїх авторів та університет, належать професорам М.М. Глаголеву, І.М. Глазману, В.М. Капіносу, С.М. Куценку, Я.М. Майєру, Б.О. Носкову, Л.С. Палатнику, І.В. Рижкову, М.Ф. Семку, Б.Н. Тюпюнюкову, Я.І. Шнєє та іншим.

Їх надбання гідно продовжують сьогоднішні вчені та педагоги. Адже, як підкреслював свого часу ще В. Л. Кирпичов, "у науковій сфері, подібно іншим галузям духовної діяльності людини, існує спадкова передача дарів від вчителя до учня, щось на кшталт присвячення на розумову діяльність". Він підкреслював, що "це можна прослідкувати історично і вказати для багатьох видатних у науці людей тих вчених, які передали їм священний вогонь наукового дослідження і спрямували їх діяльність на розробку тієї чи іншої науки. Така розробка часто потім ведеться цілком самостійно, але перший імпульс майже завжди викликається особистими відносинами із вченими, які займаються тією наукою, яку обирає собі початкуючий діяч". Саме ця спадковість у поєднанні з активним сприянням розвитку креативності та інноваційного характеру мислення і стратегічного бачення провідних тенденцій розвитку відповідних наукових на-

прямів і забезпечує сьогодишні успіхи наукових шкіл університету та подальше удосконалення підготовки інженерних кадрів.

Нам хотілось би звернути увагу на те, як вчений-механік шанує духовну діяльність людини. Сьогодні, коли вкрай небезпечного поширення набуває технократичне мислення, коли прагматизм, посилений ринковими відносинами, іноді витісняє людяність навіть із сфери міжособистісного спілкування, формування багатого духовного світу фахівця набуває виключно важливого значення. На успішне вирішення цього надзвичайно актуального і відповідального завдання і спрямована розроблена авторами разом з Л.Л.Товажнянським концепція формування національної гуманітарно-технічної та управлінської еліти [2]. В її основу покладено необхідність ефективного розв'язання актуальних проблем інженерної освіти з урахуванням, по-перше, світових тенденцій розвитку перспективних виробничих і соціальних технологій, по-друге, тих істотних змін, що відбуваються в цілях, характері та організації суспільного виробництва та управління ним, по-третє, реалій сучасної системної кризи в Україні й пошуку шляхів ефективного її подолання і, по-четверте, нових суспільних вимог до професійної і соціальної компетентності інженера, його загальної і професійної культури, моральних принципів і переконань, життєвих цінностей та ідеалів. Іншими словами, ми виходили з необхідності забезпечення якості підготовки інженерів та її відповідності вимогам постіндустріального суспільства.

Вважаємо, що ця концепція має стати дійовим чинником успішного подолання тривалої системної кризи, в якій перебуває Україна протягом вже майже двох десятиліть. Адже вона фактично є кризою управління, що зумовлена відсутністю в країні належної "критичної маси" управлінської еліти. Водночас, на жаль, на всіх рівнях державної влади, управління та місцевого самоврядування на високі посади прийшли люди, яких аж ніяк не можна вважати елітою, однак які самочинно привласнили собі цей статус і прагнуть нав'язати суспільству думку про те, що саме вони дійсно є національною елітою.

Для того щоб спростувати це твердження, досить розглянути сутність понять еліти та елітаризму. Взагалі елітою (фр. *élite* – *краще, відбірне*, лат. *eligo* – *обираю*), згідно з визначенням Большой Советской Энциклопедии, вважаються кращі представники суспільства або якоїсь його частини [3]. Тому справжню еліту нації утворює краща частина науково-технічної і творчої інтелігенції, яка не заплямувала себе корупцією, не втратила гідності й духовності та сповідує загальнолюдські моральні цінності й ідеали. Ті ж так звані "народні" депутати, які у своїй діяльності керуються інтересами не народу, а виключно своїми власними інтересами або інтересами тих кланів, які допомогли їм отримати цей статус, погрузнули в корупцію і згадують про народ лише в період виборів. Та й то існуюча система виборів за партійними списками фактично відібрала в народу його конституційне право бути єдиним джерелом влади, обирати та бути обраним до будь-яких органів державної влади і місцевого самоврядування.

Поява концепції формування національної гуманітарно-технічної управлінської еліти саме у нашому вищому технічному навчальному закладі є цілком закономірною, оскільки він має багаті культурно-історичні традиції і практичний досвід організації виховання студентської молоді, формування її духовного світу. Однією з цих традицій був тісний зв'язок науки, освіти і виробництва, професійна підготовка фахівців, їх культурний та особистісний розвиток відповідно до суспільних вимог до їх компетенції, професійно та соціально значущих особистісних якостей. Успішному розв'язанню цих завдань активно сприяв і величезний науково-технічний і духовно-культурний потенціал, приманний місту Харкову.

Крім того, студентське середовище протягом тривалого часу було своєрідною елітою української молоді. Тому воно значною мірою відповідає визначальним ознакам національної еліти і виступає потенційним джерелом її формування. Тим більш, що сьогодні, в епоху становлення і розвитку постіндустріального суспільства, суспільства знань та інтелектуальної економіки, магістральним шляхом людської цивілізації небез-

підставно вважається інноваційний розвиток. Отже, високоосвічена, належним чином вихована молодь, яка сповідує життєві цілі й принципи, що ґрунтуються на загально-людських цінностях, і може визначати майбутнє України. Тільки така еліта здатна забезпечити відродження нашої країни і не дозволити їй залишитися на узбіччі цивілізаційного розвитку, небезпека якої стає для нас все більш реальною.

Однак для реалізації вказаної концепції необхідно постійно відслідковувати процеси, що відбуваються в суспільстві, враховувати визначальні світові тенденції суспільного розвитку та їх зв'язок з науково-технічним і соціальним прогресом. У цьому контексті важливо зрозуміти і сутність феноменів еліти і лідерства та еволюцію підходів до їх визначення. Справа в тому, що стосовно поняття еліти, її сутності, складу і призначення існують різні, інколи прямо протилежні погляди. Ми, зокрема, дотримуємось наведеного вище розуміння про еліту як кращих представників суспільства або певної його частини, як людей, про яких прийнято говорити, що вони є совістю нації.

У такому випадку стосовно управлінської еліти можна цілком погодитися зі словами авторитетних російських елітологів Г.К. Ашина та Є.В. Охотського, що "про якість еліти та ефективність її функціонування можна і слід робити висновок врешті-решт тільки по головному – якості життя народу та авторитету країни у світовій спільноті". Отже, підкреслюють вчені, якість еліти необхідно оцінювати залежно від того, "як процвітає країна економічно і духовно, наскільки високим є життєвий рівень населення, чи існує стабільність у суспільстві, чи забезпечена зовнішньополітична, екологічна, продовольча безпека держави, наскільки високими є стандарти громадянських прав і свобод людини, наскільки повно реалізуються її творчі потенції та інтереси" [4, с. 4].

Навіть неозброєним оком видно, що вкрай негативна оцінка як внутрішньої ситуації в сучасній Україні, так і її міжнародного іміджу не дає жодних підстав говорити про якість нашої так званої "еліти". Тому єдиним засобом подолання кризи має стати кардинальна зміна еліти, підготовка справжньої національної еліти. Те, що така еліта має бути саме гуманітарно-технічною, зумовлено такими чинниками. По-перше, в нашій країні, як і на всьому пострадянському просторі, до 80-85 % керівних кадрів традиційно складають люди з базовою інженерною освітою, причому не тільки в промисловості, а й в інших галузях економіки, в науці, освіті, культурі й державному управлінні. По-друге, інженерам притаманний системний підхід, чітка цільова спрямованість на бажаний результат і своєрідна технологічність діяльності, яка забезпечує успішне досягнення поставлених цілей. По-третє, як свідчить життєва практика, з розвитком ринкових відносин в економіці число людей, яким доводиться професійно виконувати управлінські функції, невпинно зростає. Однак, по-четверте, отримавши високу професійну компетентність в обраній сфері науки і техніки, інженери не мають необхідних знань з людинознавчих дисциплін. Вони недостатньо володіють філософією і психологією управління, мають слабе уявлення про управлінську культуру та сучасні управлінські технології тощо.

Таким чином, формування національної управлінської еліти потребує істотного посилення соціально-гуманітарного складника в загальній структурі професійної підготовки інженерних кадрів. Ще однією особливістю нашої концепції є те, що вона спрямована на підготовку не якогось відносно вузького елітарного прошарку, а на своєрідне "підтягування" кожного випускника до рівня еліти. При цьому ми цілком усвідомлюємо, що далеко не кожного випускника університету можна буде віднести до національної еліти, однак навіть спроба розвинути необхідний для цього рівень професійної компетентності, духовності, моральності, загальної і професійної культури сприятиме істотному поліпшенню кадрового складу нашої економіки, науки, техніки і політики, а отже, і успішному подоланню глибокої системної кризи та виходу України на магістральний шлях сталого розвитку і побудови громадянського суспільства.

Така постановка завдання робить його набагато складнішим і відповідальнішим, оскільки надмірне збільшення числа вищих навчальних закладів і відповідне зростання чисельності студентів у них, особливо разом з поширенням контрактної форми навчан-

ня, істотно погіршили якість загальної підготовки вступників і їх культурний рівень та вихованість. Однак ми впевнені, що при належній організації навчально-виховного процесу, зокрема при чіткому дотриманні його цілісності та забезпеченні індивідуального підходу, поставлене завдання є цілком реальним. Тим більш, що життя все частіше вимагатиме від фахівців не просто наявності диплома, а справжньої професійної компетенції.

Слід зазначити, що існує і прямо протилежний погляд на сутність еліти. Теорії еліти, за словами того ж Г.К. Ашина, це – "соціально-філософські концепції, які стверджують, що необхідні складові частини соціальної структури будь-якого суспільства є елітою як вища, привілейована верства чи верстви, які здійснюють функції управління, розвитку науки і культури, та інша маса людей". Тут ще присутній певний компроміс, оскільки поряд з "привілейованою верствою", що здійснює функції управління, згадуються й ті, хто здійснює розвиток науки і культури, тобто справжня еліта у нашому розумінні. Автор вказує, що виразниками подібних ідей були Платон, Н. Макіавеллі, Т. Карлейл. Як певна система поглядів, теорії еліти були сформовані у XX столітті завдяки працям В. Парето і Г. Моска [5].

Ще далі йде відомий дослідник проблем російської політичної еліти О. Криштановська, яка дотримується протилежної нашої позиції стосовно сутності самого поняття еліти. Вона услід за Х. Лассауеллом вважає, що політична еліта – це верхівка правлячого класу, і наводить таку її дефініцію. "Еліта – це правляча група суспільства, яка є верхньою стратою політичного класу. Еліта стоїть на вершині державної піраміди, контролюючи основні, стратегічні ресурси влади, приймаючи рішення загальнодержавного рівня. Еліта не тільки править суспільством, а й керує політичним класом, а також створює такі форми організації держави, при яких її позиції є ексклюзивними. Політичний клас формує еліту і в той же час є джерелом її поповнення". Звертає на себе увагу те, що у її розумінні "термін "еліта" звільнений від ціннісних міркувань: вказаній групі не притаманні ніякі видатні якості "кращих людей", і до неї не застосовний той самий підхід, який використовується при селекції тварин, рослин або предметів розкоші". Зараховуючи індивідів до еліти, дослідник зовсім не має на увазі "їх особливих достоїнств, як, до речі, і відсутності цих достоїнств. Виступаючи ціннісно нейтральною (курсив наш – О.Г., О.П.), *еліта* є поняттям, що виокремлює функціональну групу, до якої належать як люди видатних здібностей, так і зовсім бездарні, як взірці моральності, так і шахраї" [6, с. 73-74].

Вважаємо зайвим аргументувати наше неприйняття такої позиції, яка зумовлена відсутністю належної чіткості методологічних принципів і понятійно-категоріального апарата дослідника. Зокрема, вона використовує неприпустиме змішування понять "правлячий клас" і "еліта". В дійсності ж перше з них чітко, однозначно і досить повно передає зміст того відносно обмеженого кола людей, яке воно описує, і характеризує сферу професійної діяльності і соціальний статус цих людей. У той же час поняття еліти у такому розумінні є більш широким, воно не обмежується ні певними професійними, ні соціальними ознаками, а вже за своїм походженням і глибинним змістом визначає дійсно кращих представників будь-якого класу чи соціальної страти. Тому можна говорити і про управлінську еліту, якщо мати на увазі людей, які мають належну професійну підготовку до управлінської діяльності, психологічну спрямованість на неї та моральне право керувати людьми. Аналогічно можна говорити про бізнес-еліту, про науково-технічну і творчу еліту тощо.

Формування національної гуманітарно-технічної еліти саме в нашому політехнічному університеті зумовлено славетними культурно-історичними традиціями, які були надійними джерелами при розробці згадуваної вище концепції. Діяльність університету взагалі є цікавою сторінкою в історії інженерної освіти України. Вона завжди гармонійно поєднувала фундаментальну науку з виробництвом, своєчасно відгукувалась на виклики часу і запити життя. Десятки тисяч випускників університету, висококваліфікованих інженерів і керівників заводів, наукових установ і цілих галузей працювали і

сьогодні плідно працюють у різних сферах національної економіки, науки, культури і освіти як в Україні, так і за кордоном. Вони гідно підтримують славний імідж Харківського політехнічного і з честю підтверджують високий авторитет його диплома.

Значну увагу керівництво і науково-педагогічний склад університету приділяють всебічному розвитку особистості студента. Йдеться про формування його духовного світу, естетичний та фізичний розвиток. Так, ще 1963 року було відкрито Палац студентів, де створено всі умови для плідної діяльності десятків колективів художньої самодіяльності. В 1977 році було відкрито кафедру етики, естетики та історії культури – першу кафедру такого профілю у вищому технічному навчальному закладі колишнього Радянського Союзу. В 1991 році в нашому університеті вперше в незалежній Україні було впроваджено цикл соціально-гуманітарних дисциплін загальним обсягом до 20 % навчального часу. Його зміст і структура були спрямовані на загальнокультурну підготовку, виховання та особистісний розвиток студентства. В 1996 році вченими університету була запропонована концепція гуманізації інженерної освіти, наступного року наказом Міністерства освіти і науки України на базі нашого університету було створено Національний центр гуманізації інженерної освіти, а в 1998 році – принципово новий науково-навчальний підрозділ – Інститут природознавства, техніки і людини, діяльність якого спрямована на забезпечення єдності світоглядної, фундаментальної, соціально-гуманітарної та спеціальної підготовки фахівців, на розробку і впровадження в освітню практику ефективних інноваційних педагогічних технологій.

Нарешті, 2000 року в університеті було організовано кафедру педагогіки і психології управління соціальними системами. Вона стала першою і єдиною в Україні кафедрою з такою чіткою цільовою спрямованістю. Крім навчального процесу науково-педагогічний склад кафедри активно здійснює дослідження проблем управління соціальними системами, педагогіки вищої школи, психології та філософії освіти, розробляє синергетичну парадигму освіти, логіку людської діяльності, теорію та методику формування професійної культури фахівців.

Тенденції розвитку світової освітньої системи переконливо свідчать про істотні зміни не тільки структури, а й цілей та характеру суспільного виробництва. Відповідно змінюються вимоги як до номенклатури професій і спеціальностей вищих навчальних закладів інженерно-технічного профілю, так і до рівня професійної підготовки та особистісних якостей їх випускників. Усвідомлення ролі особистісного чинника та істотної залежності результатів діяльності великих груп людей від психологічного клімату в колективі вимагає від кожного керівника, кожного фахівця наявності відповідної гуманітарної підготовки, в першу чергу володіння основами соціальної педагогіки та психології спілкування. Володіння такими знаннями передбачає гуманізацію вищої технічної освіти і прискорює формування творчої гуманітарно-технічної та управлінської еліти нової формації.

Розв'язання цих питань і послідовне практичне впровадження результатів наукових досліджень в удосконалення навчально-виховного процесу стають важливими складниками цілісної системи заходів, спрямованих на реалізацію концепції формування національної гуманітарно-технічної управлінської еліти. Враховуючи цю ситуацію, перед кафедрою були поставлені важливі і відповідальні завдання, виконуючи які вона стала визнаним центром наукових досліджень, навчальної, навчально-методичної, організаційної та видавничої діяльності у сфері управлінської і психолого-педагогічної підготовки інженерів, розвитку філософії, педагогіки і психології управління соціальними системами. На цій основі ми дійшли розуміння необхідності організації неперервної психолого-педагогічної та управлінської підготовки інженерів, ідея якої стала ще одним витком концепції формування національної гуманітарно-технічної управлінської еліти. Ця ідея безпосередньо впливала з розробленої в університеті моделі фахівця ХХІ століття, згідно з якою в університеті було розроблено і впроваджено у педагогічну практику нове покоління навчальних планів.

Відповідно до провідних тенденцій розвитку світової системи інженерної освіти ми дійшли висновку, що сьогодні не тільки нашій країні, а й усій світовій спільноті вкрай потрібні інженери нової формації, інженери-гуманітарії, оскільки від них визначальною мірою залежить сама можливість збереження життя людини і досягнень цивілізації на планеті Земля. Високоосвічені, вільні від традиційного для більшості інженерів технократизму, такі фахівці з притаманним їм інноваційним типом мислення мають бути здатними системно і відповідально підходити до розв'язання складних науково-технічних проблем. Можливо, вперше в історії технічної освіти вони мають усвідомити, що не людина призначена для обслуговування техніки, а техніка створюється для того, щоб максимальною мірою задовольняти індивідуальні й суспільні потреби людини, що основний напрям їх діяльності має полягати у гармонізації відносин у складній системі "людина-суспільство-природа-техносфера".

Наша концепція неодноразово обговорювалась на авторитетних міжнародних наукових конференціях і мала підтримку та схвалення провідних вітчизняних та іноземних філософів, психологів і педагогів. Результати досліджень не тільки вчених і педагогів кафедри та університету, а й інших навчальних закладів і наукових установ, які сприйняли ідею підготовки нової еліти і розвивають окремі її положення, регулярно публікуються у часописі "Теорія і практика управління соціальними системами" і в тематичному збірнику наукових статей "Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти", які виходять на базі кафедри.

Однак слід відверто визнати, що у нашої концепції є й серйозні опоненти. І серед них не тільки представники природничих і технічних наук, тобто традиційні носії технократичного мислення. Дехто з психологів і педагогів вважає, що, по-перше, готувати еліту можна тільки з представників елітарних верств населення і, по-друге, що діяльність і поведінка людини, її доля і життєві успіхи начебто закладені на генетичному рівні. На ці погляди можна було б відповісти шляхом наведення тисяч прикладів того, коли з бідних класів, навіть з так званих неблагополучних родин, виходили блискучі особистості – вчені й митці, управлінці й бізнесмени. Однак добре відомо, що навіть тисяча прикладів не може бути доказом того чи іншого положення. Проблеми еліти та її формування є настільки глибокими і серйозними, що потребують системного підходу до їх аналізу та розв'язання.

Як пише Метт Рідлі, "в ідеалі наука повинна рухатися шляхом висування численних версій і гіпотез, більшість з яких потім відмітаються як хибні. Але так чомусь не відбувається. Точно так, як у 1920-х роках докорінно присікалися будь-які ідеї про вплив виховання на уроджені здібності, в 1960-х роках науковий світ відмовлявся визнавати будь-які факти, що вказували на вплив спадковості на інтелект" [6, с. 109]. Сьогодні наука має аргументи, які підтверджують і першу, і другу ідею, не абсолютизуючи їх. Справа у тому, що і уроджені якості, і вплив середовища визначають поведінку людини, а інтенсивність їх впливу істотно залежить від безлічі чинників, перш за все від самої людини, її цілей, прагнень та інтересів. Самі цілі, прагнення й інтереси формуються в процесі і сімейного, і шкільного виховання, на них впливають засоби масової інформації, церква, політичні партії та інші формальні й неформальні організації.

Успіх же реалізації концепції формування національної гуманітарно-технічної еліти визначається ретельністю підходу до вибору цілей і врахування інтересів особистості кожного студента та мірою індивідуальності у підході до організації та здійснення цілеспрямованого педагогічного впливу на нього. Логіка формування освіти має полягати у забезпеченні відповідності цього впливу як суспільним вимогам до професійної компетенції і особистісних якостей фахівця, так і освітнім потребам самої його особистості. Іншими словами, вона неможлива в умовах збереження будь-яких елементів традиційної авторитарної освіти і має виходити виключно з принципів і положень гуманної педагогіки.

Список літератури: 1. Товажнянський Л.Л. Флагман вітчизняної інженерної освіти / Л.Л. Товажнянський // Теорія і практика управління соціальними системами. – 2009. – № 2. – С. 3-8. 2. Товажнянський Л.Л. Концепція формування гуманітарно-технічної еліти в НТУ "ХПІ" та шляхи її реалізації: Навч.-метод. посібник. – Вид. 2-ге (стереотипне) / Л.Л. Товажнянський, О.Г. Романовський, О.С. Пономарьов. – Харків: НТУ "ХПІ", 2004. – 416 с. 3. Элита // Большая Советская Энциклопедия: В 30 т. – Т. 30. – М.: Советская Энциклопедия, 1978. – С. 141. 4. Ашин Г.К. Курс элитологии / Г.К. Ашин, Е.В. Охотский. – М.: ЗАО "Спортакадемпред", 1999. – 368 с. 5. Ашин Г.К. Элиты теории / Г.К. Ашин // Большая Советская Энциклопедия: В 30 т. – Т. 30. – М.: Советская Энциклопедия, 1978. – С. 141. 6. Крыштановская О. Анатомия российской элиты / О. Крыштановская. – М.: Захаров, 2005. – 384 с. 7. Ридли М. Геном: автобиография вида в 23 главах / М. Ридли; [пер. с англ. и ред. О.Н. Ревы]. – М.: Эксмо, 2008. – 432 с.

А.Г. Романовский, А.С. Пономарев

КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИЕ ИСТОЧНИКИ ИДЕИ ПОДГОТОВКИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ГУМАНИТАРНО-ТЕХНИЧЕСКОЙ ЭЛИТЫ

Показано, что к своему 125-летию Национальный технический университет "Харьковский политехнический институт" подходит с серьезными успехами не только в профессиональной подготовке, но и в духовном и культурном развитии студентов. Раскрыты основные положения концепции формирования национальной гуманитарно-технической элиты и ее культурно-исторические корни. Проанализированы сущность и содержание феномена элиты и различные подходы к ее пониманию.

A. Romanovsky, A. Ponomaryov

CULTURAL AND HISTORICAL SOURCES OF IDEA OF NATIONAL HUMANITARIAN-TECHNICAL ELITE PREPARATION

It is shown that to the 125year the National technical university the "Kharkov polytechnic institute" befits with serious successes not only in professional preparation but also in spiritual and cultural development of students. The substantive provisions of the offered conception of forming of national humanitarian-technical elite and its cultural and historical roots are exposed. Essence and maintenance of the phenomenon of elite and different going is analysed near its understanding.

Стаття надійшла до редакції 11.09.2009